

Skattestatistisk årsbok 1998

**Tax Statistical Yearbook
of Sweden 1998**

*En god herde klipper fåren men
skinnar dem inte.*

KEJSAR TIBERIUS

Förord

Riksskatteverket (RSV) ger nu ut den första upplagan av Skattestatistisk Årsbok. Detta är en fortsättning på den tidigare, av Statistiska centralbyrån (SCB), utgivna publikationen Skatter, inkomster och avgifter som utkommit 1992, 1994 och 1996.

Syftet med Skattestatistisk Årsbok är att ge en översiktlig och samlad bild över ekonomisk statistik avseende det svenska skattesystemet. Avsikten är att publikationen ska kunna användas som underlag i samhällsdebatten, där skattepolitiken utgör en av de viktigaste och mest kontroversiella frågorna. Dessutom syftar boken till att tjäna som en vägledning till de många statistikällor som finns på området.

Inledningsvis behandlas skatter i ett ekonomiskt och historiskt perspektiv. Därefter följer ett kapitel om skatter och avgifter i ett totalperspektiv utifrån nationalräkenskaperna. I kapitel 3, 4 och 5 följer skattestatistik avseende skatt på arbete, skatt på kapital respektive skatt på varor och tjänster.

Kapitel 6 är en fördjupning avseende företagsbeskattning. I kapitel 7 behandlas inkomstfördelning och i kapitel 8 skatteskulder och uppbördsförluster.

Fel och fusk samt brott och straff redovisas i kapitel 9 respektive 10. Boken avslutas med en internationell jämförelse av svenska skatter (kapitel 11).

Inom varje kapitel har vi haft som ambition att ge en relativt fyllig redogörelse för alla förekommande skatter, även sådana som är värdemässigt obetydliga men som ibland väcker stort intresse i den allmänna debatten.

Förutom statistik om hur mycket olika skatter har inbringat i inkomster (skatteutfallet) till det offentliga,

har vi så långt möjligt försökt presentera statistik över antalet skattskyldiga (skatteobjekten) som betalar skatterna samt de inkomster, tillgångar, varor m m (skattebaserna) som beskattas. I anslutning till de statistiska diagrammen och tabellerna finns förklarande texter om skatteregler och uppbördsförfaranden.

Liksom tidigare har en strävan varit att publicera så aktuell statistik som möjligt samt tidsserier bakåt. Möjligheten till exempelvis aktuell inkomstskattestatistik begränsas dock av att statistiken bygger på taxeringen ett år efter inkomståret. När det gäller internationell skattestatistik som publiceras av Eurostat (EUs statistikkontor) eller OECD förekommer av naturliga skäl eftersläpningar i sammanställningen av statistik från medverkande länder.

Skattestatistik Årsbok 1998 har framställts av Analysenheten vid Riksskatteverket. I arbetet har även medverkat sakenheter vid verket och inom skatteförvaltningen, däribland Särskilda skattekontoret i Ludvika, som handlägger punktskatteärenden. Utanför RSV och skatteförvaltningen har SCB och Finansdepartementet bidragit med hela kapitel.

Riksskatteverket i oktober 1998

Anitra Steen
Generaldirektör

Skattestatistisk Årsbok 1998

Innehåll

		Sida/Page
Förord	Preface	3
Innehållsförteckning	Table of contents	4
Sammanfattning	Summary	5
Engelsk sammanfattning	English summary with preface	7
1 Skatter i ett ekonomiskt och historiskt perspektiv Anders Kristoffersson, Finansdepartementet	Taxes in an economical and historical perspective	11
2 Skatter och socialavgifter i ett totalperspektiv Ylva Petersson, SCB	Taxes and social security contributions in a macro perspective	23
3 Skatt på arbete Annika Persson, RSV	Taxes on labour	29
4 Skatt på kapital Annika Persson, RSV	Taxes on capital	59
5 Skatt på varor och tjänster Peter Högberg/Mose Apelblat, RSV	Taxes on goods and services	83
6 Särskilt om företagsbeskattning Peter Högberg, RSV	Corporate taxation	99
7 Skatt och inkomstfördelning för individer och hushåll Jan Torége, SCB	Taxes and income distribution for individuals and households	107
8 Skatteskulder och uppbördsförluster Annika Persson, RSV	Tax arrears and collection losses	121
9 Fel och fusk Håkan Malmer, RSV	Errors and avoidance of tax	129
10 Brott och straff Håkan Malmer, RSV	Crime and punishment	143
11 Svenska skatter i internationell jämförelse Peter Högberg/Mose Apelblat, RSV	International comparisons	151
Bilagor	Appendices	
1 Administrationen av skatter och socialförsäkringar	Administration of taxes and social security schemes	167
2 Detaljerad innehållsförteckning	Detailed table of contents	169
3 Tabellregister	List of tables	173
4 Sakregister	Index	183

Sammanfattning

Årsboken har 11 kapitel. Inledningsvis behandlas skatter i ett ekonomiskt och historiskt perspektiv. Därefter följer ett kapitel om skatter och avgifter i ett totalperspektiv utifrån nationalräkenskaperna. I kapitel 3, 4 och 5 följer skattestatistik avseende skatt på arbete, skatt på kapital respektive skatt på varor och tjänster. Kapitel 6 är en fördjupning avseende företagsbeskattning. I kapitel 7 behandlas inkomstfördelning och i kapitel 8 skatteskulder och uppbördsförluster.

Fel och fusk samt brott och straff redovisas i kapitel 9 respektive 10. Boken avslutas med en internationell jämförelse av svenska skatter (kapitel 11)

1. Skatter i ett ekonomiskt och historiskt perspektiv.

Kapitlet syftar till att kortfattat diskutera skattesystemets utformning och utveckling.

Den praktiska utformningen av skattesystemet är resultatet en ständigt pågående politisk process. Förutom den grundläggande uppgiften att finansiera de offentliga utgifterna finns det önskemål om att skatterna skall främja en stabil ekonomisk utveckling, rättvis fördelning av inkomsterna och en effektiv resursförbrukning.

Skatter kan klassificeras på många olika sätt. I detta kapitel har valts en indelning i fyra grupper beroende på om de räknas som beskattning av arbete eller kapital och om det är hushållen eller företagen som skall erlägga skatten. Av den totala skattekvoten på drygt 54 procent under 1996 utgjorde huvuddelen skatter på arbete. Företagen var skattskyldiga för merparten av både skatterna på arbete och kapital.

Utifrån fördelningen av skatterna diskuteras därefter direkta och indirekta skatter, skattesubjekt och -objekt, skatteövervältring, skatter och avgifter, skatteklara, marginalskatter och konsumtionsskatter.

Avslutningsvis anläggs ett historiskt perspektiv, på huvuddragen i de senaste decenniernas utveckling på skatteområdet.

2. Skatter och socialavgifter i ett totalperspektiv

I kapitlet redovisas först den offentliga sektorns inkomster och utgifter i enlighet med nationalräkenskapernas indelning. Saldot mellan inkomsterna och utgifterna, det finansiella sparandet, berörs och vidare behandlas den s.k. skattekvoten, dvs. summan av skatter och soci-

alavgifter ställd i relation till bruttonationalprodukten (BNP). 1996 uppgick skatterna till 917 miljarder kronor och BNP till 1688 miljarder kronor, vilket ger en skattekvot på 54 %.

Kapitlet avslutas med en redovisning av offentliga sektorns utgifter och inkomster per innevånare.

3. Skatt på arbete

I kapitlet redovisas skatteunderlag och skatteinkomster från förvärsarbete. Som skatt på arbete räknas dels fysiska personers inkomstskatt dels socialavgifter.

Först beskrivs översiktligt skatt på arbete, som 1996 uppgick till 596 miljarder kronor eller 35,3 % av BNP. Därefter behandlas sysselsättning och arbetsinkomster. Vissa administrativa uppgifter kring skatt på arbete redovisas, med särskild tonvikt på kontrollavgifter och arbetsgivarnas skattebetalningar. Sammansättningen av den taxerade förvärsinkomsten beskrivs sedan med en särskild redogörelse för reseavdrag och avdrag för pensionssparande som 1996 utnyttjades av drygt 800 000 respektive ca 1,5 miljoner personer. Vidare redogörs för vissa regelsystem för skatteberäkningarna såsom grundavdrag och skiktgränser. 1996 hade nästan 1,1 miljoner eller 34 procent av de heltidsarbetande inkomster över brytpunkten. Marginalskatter, som högst 59,7 %, och marginaeffekter beskrivs därefter följt av en redovisning av kommunalskatten, inklusive inkomst- och kostnadsutjämningsystemet. Den kommunala medelskattesatsen är 31,65 % med 26,51 % som lägsta värde och 34,41 % som högsta. Kapitlet avslutas med en översikt över socialavgifter samt tjänstegrupplivförsäkringar och "ROT"-avdrag.

4. Skatt på kapital

Kapitlet inleds med en övergripande beskrivning av skatt på kapital, som 1996 uppgick till 89 miljarder kronor eller 5,3 % av BNP. Därefter behandlas nationalförmögenheten och hushållssektorns tillgångar och skulder. 1995 var nettoförmögenheten i hushållssektorn 300 000 kronor. Fastighetsskatten, 24 miljarder 1996, och fastighetsbeståndet beskrivs därefter. Vidare beskrivs skatt på hushållens kapitalinkomster mer utförligt. Kapitlet avslutas med en kortfattad redogörelse av övriga kapitalskatter, kupongskatt, arvs- och gåvoskatt, avkastnings-skatt på pensionsmedel, stämpelskatt och bolagsskatt. Den sistnämnda skatten, som svarar för 40 % av kapitalskatterna, behandlas utförligare i kapitel 6.

5. Skatt på varor och tjänster

Inledningsvis lämnas en övergripande beskrivning av skatten på varor och tjänster som för 1997 uppgick till 228 miljarder kronor, eller drygt 13 % av BNP. Därefter följer en redogörelse för mervärdesskatten dess funktion, skattesatser och uppbörd (150 miljarder). Punkt-skatterna beskrivs till att börja med övergripande. De större punktskatteområdena; skatt på energi, 49 miljarder, alkohol- och tobaksskatt, 18 miljarder, och skatt på fordon, 7 miljarder, beskrivs sedan mer i detalj. Avslutningsvis beskrivs skatt på import samt vissa övriga punktskatter

6. Särskilt om företagsbeskattning

I de tre föregående kapitlen har det svenska skattesystemet beskrivits utifrån olika skattebaser. I detta kapitel ges en samlad beskrivning av företagsbeskattningen. Kapitlet börjar med en allmän beskrivning av den svenska näringslivsstrukturen och indelningen i olika företagsformer. Vidare redovisas bolagens taxerade inkomster, 127 miljarder kronor och bolagsskatten, 34 miljarder kronor vid 1997 års taxering. Även bolagens reserveringar och resultatregleringar berörs. Kapitlet avslutas med en redogörelse för de enskilda näringsidkarnas redovisade resultat och utnyttjande av expensionsmedel och räntefördelning.

7. Skatt och inkomstfördelning för individer och hushåll

I detta kapitel behandlas inkomstfördelningen under perioden 1980-1996.

I kapitlet beskrivs hur individernas skatter, storlek och andel av inkomst, har förändrats sedan 1980. Sedan 1991, det första året efter skattereformen, har den genomsnittliga skatten som debiteras individer ökat från 29,0 % till 33,6 %. Vidare beskrivs inkomststrukturen utifrån faktorinkomst, såväl i inkomstintervall som efter familjetyp. Utvecklingen av den disponibla inkomsten, som ökat något från 1995 till 1996, beskrivs utförligt varefter kapitlet avslutas med en redogörelse för arbetsinkomsterna utveckling.

8. Skatteskulder och uppbördsförluster

Kapitlet beskriver statens uppbördsförluster avseende skatter och avgifter, dessa uppgick 1997 till 5 miljarder kronor, eller 0,6 % av skatteuppbörden. Vidare beskrivs de skatteskulder som individer och juridiska personer har. Vid utgången av 1997 fanns 237 000 individer och 115 000 juridiska personer som gäldenärer i Kronofogdens register.

9. Fel och fusk

Kapitlet behandlar skatteundandragande och skattefusk, och innehåller skattningar av:

- svartarbetets omfattning
- skattefusk kopplat till individernas finansiella tillgångar
- skattefusk med revisionsresultat som uppskattningsmetod
- skattefusk med vissa punktskattebelagda varor.

Kapitlet avslutas med en redogörelse av vad man vet om skattefusket utbredning och orsaker och RSV:s bedömning av skattefelets storlek. I skattefelet inräknas RSV alla typer av d.v.s. såväl medvetet fusk som helt oavsiktliga fel. RSV:s bedömning är att det totala skattefelet ligger kring 80-90 miljarder kronor vilket motsvarar inemot 5 procent av BNP eller 9 procent av den samlade skatteuppbörden. Vad som skatterättsligt är rätt eller fel kan i en del fall vara en tolkningsfråga. Hur mycket som är medvetet fusk kan RSV inte bedöma. Hur mycket av dessa skatter som skulle kunna framtvingas via en ökad granskning är svårt att avgöra. Blev allt svartarbete beskattat skulle en stor del av det inte produceras.

10. Brott och straff

I kapitlet beskrivs de sanktionssystem som finns på skatteområdet. Statistik från såväl det straffrättsliga som det administrativa sanktionssystemet presenteras

Antalet anmälda skatte- och uppbördsbrott uppgick 1997 till 2 295 stycken, samma år utfärdades 406 domar inom samma område. Inom det administrativa sanktionssystemet beslutades om 88 908 skattetillägg (exklusive mervärdesskatteområdet) och den totala summan uppgick till 2 miljarder kronor (inklusive mervärdesskatteområdet).

11. Svenska skatter i internationell jämförelse

Kapitlet innehåller en översiktligt jämförelse mellan Sverige och andra länder, huvudsakligen OECD och EU, vad gäller skatter och avgifter. Inledningsvis behandlas BNP och skattekvoten, där Sverige, tillsammans med Danmark, har den högsta skattekvoten i världen. Därefter görs en jämförelse mellan hur olika länders skattekvot är sammansatt. Avslutningsvis jämförs olika länders skattesatser, främst beträffande skatt på varor och tjänster.

Preface

 It is the duty of a good shepherd to shear his sheep, not to skin them.

TIBERIUS CAESAR

The National Tax Board (RSV) is now publishing the first edition of "The Tax Statistical Yearbook of Sweden". This is a continuation of the former publication "Taxes, Income and Charges", which was published by Statistics Sweden in 1992, 1994 and 1996.

The aim of The Tax Statistical Yearbook of Sweden is to provide a clear summary of economic statistics relating to the Swedish tax system. It is intended that it should be possible to use the book as a basis for public debate on social issues, of which tax policy is one of the most important and most controversial. The book is also intended to act as a guide to the many sources of statistics found in this area.

The book starts by dealing with taxes from an economic and historical perspective. This is followed by a chapter on taxes and charges from an overall perspective based on national accounts. Chapters 3, 4 and 5 provide tax statistics relating to taxes on labour, taxes on capital and taxes on goods and services.

Chapter 6 goes deeper into the area of company taxation, Chapter 7 looks at income distribution, and Chapter 8 deals with tax debts and tax collection losses.

Errors and avoidance of tax and crime and punishment are dealt with in Chapters 9 and 10 respectively, and the book ends with an international comparison of Swedish taxes (Chapter 11).

In each chapter we have aimed to give a reasonably full account of all existing taxes, even those which are insignificant in value terms, but which sometimes arouse great interest in public debate.

Apart from statistics about how much income (tax revenue) different taxes have raised for the public purse, we have tried as far as possible to present statistics about

the number of taxpayers (tax objects) paying taxes and the incomes, assets and goods etc. (tax bases) being taxed. The statistical graphs and tables are accompanied by explanatory texts about tax rules and collection procedures.

As in the past, an effort has been made to publish statistics which are as up-to-date as possible as well as publishing backward looking time series. However, our ability to present current income tax statistics is limited by the fact that statistics are based on taxation one year after the income year. As far as international tax statistics published by Eurostat (the EU's statistics bureau) or the OECD are concerned, for obvious reasons there are delays in compiling statistics from the participating countries.

The Tax Statistical Yearbook of Sweden 1998 has been produced by the National Tax Board's Research Unit. Other units at the National Tax Board and in the Swedish Inland Revenue, including the Special Tax Office in Ludvika, which deals with selective purchase tax matters. Apart from the National Tax Board and the Swedish Inland Revenue, whole chapters have been contributed by Statistics Sweden and the Ministry of Finance.

National Tax Board, October 1998

Anitra Steen
Director General

Summary

The Yearbook consists of 11 chapters. The book starts by dealing with taxes from an economic and historical perspective. This is followed by a chapter on taxes and charges from an overall perspective based on national accounts. Chapters 3, 4 and 5 provide tax statistics relating to taxes on labour, taxes on capital and tax on goods and services.

Chapter 6 goes deeper into the area of company taxation, Chapter 7 looks at income distribution, and Chapter 8 deals with tax debts and tax collection losses.

Errors and avoidance of tax and crime and punishment are dealt with in Chapters 9 and 10 respectively, and the book ends with an international comparison of Swedish taxes (Chapter 11).

1. Taxes from an economic and historical perspective.

This chapter aims to look briefly at the organisation and development of the tax system.

The practical organisation of the tax system is the result of a continuous political process. Apart from the basic task of financing public expenditure, taxes are also used to promote stable economic development, a fair distribution of incomes and an efficient use of resources.

Taxes can be classified in many different ways. In this chapter we have chosen to divide them into four groups depending on whether they are considered taxes on labour or capital and whether households or companies have to pay them. Out of an overall tax burden of 54 per cent in 1996, taxes on labour accounted for the lion's share. Companies were liable to pay most of the tax on both labour and capital.

Based on this classification of taxes, we then discuss direct and indirect taxes, tax subjects and tax objects, tax incidence, taxes and charges, tax wedges, marginal taxes and taxes on consumption.

Finally, the chapter provides an historical perspective on the main developments in the area of taxation over recent decades.

2 Taxes and social charges from an overall perspective

This chapter begins by giving an account of public sector income and expenditure according to the classifications in the national accounts. The chapter touches on the balance between income and expenditure and on financial savings. It also deals with the tax burden, i.e. the sum of taxes and social charges relative to the gross

domestic product (GDP). In 1996 taxes amounted to SEK 917 billion, while GDP amounted to SEK 1,688 billion, which gave a tax burden of 54%. The chapter finishes with an account of the public sector revenues and expenditures per head of population.

3 Taxes on labour

This chapter provides an account of the tax bases and tax revenue from earnings. Taxes on labour include income tax for individuals and social security contributions paid by both individuals and employers.

To begin with there is a description of total taxes on labour, which in 1996 amounted to SEK 596 billion, or 35.3 % of GDP. The chapter then takes a look at occupation and income from work. An account is given of certain administrative tasks in connection with taxes on labour, with particular emphasis on income statements and on tax payments made by employers. This is followed by a description of the composition of the assessed income from earnings, including a special explanation of the deductions for expenses for travelling between home and the place of work and the deductions for savings for individual private pensions, which were used by just over 800,000 and around 1.5 million people respectively in 1996. There is also an explanation of certain tax assessment rules such as the basic deduction and the tax scale. In 1996 almost 1.1 million people, or 34 per cent of those in full-time employment, had income above the level at which central government income tax is to be paid. There is then a description of marginal taxes (maximum 59.7%) and marginal effects. This is followed by an account of local taxes, including the income and costs equalisation system. The average local tax rate is 31.65%, with 26.51% as the lowest rate and 34.41% as the highest.

The chapter concludes with an overview of social security contributions, tax levied on benefits of occupational group insurance and the tax reduction for stimulating repairs and improvements on houses and apartments.

4 Taxes on capital

This chapter begins with a general description of taxes on capital, which amounted to SEK 89 billion, or 5.3% of GDP, in 1996. A look is then taken at the national wealth and household assets and liabilities. In 1995 the net wealth of the household sector was SEK 300,000. The chapter then takes a look at the real estate tax, which amounted to SEK 24 billion in 1996, and the national building stock. Then there is a more detailed account of tax on capital income for individuals. The

chapter concludes with a brief account of other taxes on capital, special dividend tax for people not living in Sweden, inheritance and gift tax, taxes on yields from pension assets, stamp duty and corporation tax. The last of these, which accounts for 40% of all taxes on capital, is dealt with in more detail in Chapter 6.

5 Tax on goods and services

This chapter starts with a general description of taxes on goods and services, which in 1997 amounted to SEK 228 billion, or just over 13% of GDP. This is followed by an account of value added tax, its function, tax rates and collection (SEK 150 billion). Excise duties are described in a general way at first. The main areas of excise duties, energy tax (SEK 49 billion), alcohol and tobacco duties (SEK 18 billion) and motor vehicle tax (SEK 7 billion) are then described in more detail. Finally, there is a description of import duties and some other excise duties.

6 Corporation tax

The three preceding chapters describe the Swedish tax system from the point of view of different tax bases. This chapter provides an overall description of corporation tax.

The chapter begins with a general description of the structure of Swedish trade and industry and its division into different kinds of corporation tax. There is also an account of the assessed income of companies (SEK 127 billion) and corporation tax (SEK 34 billion) in the 1997 tax assessment. The chapter also touches on company reserves and profit or loss adjustments. The chapter concludes with an account of the declared results of individual businesses and the use of expansion reserves and interest distribution.

7 Tax and income distribution for individuals and households

This chapter deals with income distribution for the period 1980-1996.

The chapter describes how taxes on individuals, the size and proportion of income, have changed since 1980. Since 1991, the first year after the tax reform, the average tax on individuals has increased from 29.0% to 33.6%. In addition, the income structure is described on the basis of income of earnings and capital both within income brackets and by type of family. Developments in disposable income, which increased somewhat between 1995 and 1996, are described in detail, after which the chapter concludes with an account of the development of employment incomes.

8 Tax debts and collection losses

This chapter describes the government's collection losses for taxes and charges which in 1997 amounted to

SEK 5 billion, or 0.6% of taxes collected. It also describes the tax debts of individuals and legal persons. At the end of 1997 around 237,000 individuals and 115,000 legal persons were listed as debtors in the tax collector's register.

9 Errors and avoidance of tax

This chapter deals with tax avoidance and tax fraud and contains estimates of:

- the scale of the black economy
- tax fraud in connection with the financial assets of individuals
- tax fraud with the results of audits as the method of assessment
- tax fraud involving certain goods subject to special purchase taxes

The chapter ends with an account of what is known about the spread and causes of tax fraud and the National Tax Board's estimates of the scale of the tax shortfall. When calculating the tax shortfall the National Tax Board includes all types of deliberate fraud and quite unintentional errors. The National Tax Board believes the total tax shortfall is around SEK 80-90 billion, which is equivalent to almost 5 per cent of GDP or 9 per cent of total tax revenues. The legal rights and wrongs are sometimes a matter of interpretation, and the National Tax Board cannot say how much is deliberate fraud. It is impossible to say how much of these taxes could be recovered through increased investigations. If all black economy work was taxed, a lot of it would not take place.

10 Crime and punishment

This chapter describes the system of sanctions in the area of tax. Statistics from both the criminal and administrative systems are presented.

The number of reported tax and tax collection crimes amounted to 2,295 in 1997. At the same time, 406 sentences were passed in the same area. Within the system of administrative sanctions, 88,908 tax surcharges were decided (excluding value added tax) and the total amount of money involved was SEK 2 billion (including value added tax).

11 An international comparison of Swedish taxes

This chapter contains a comparison of Sweden with other countries, mainly within the OECD and the EU, in the area of taxes and charges. The chapter starts with GDP and the tax burden. Sweden and Denmark have the highest tax burdens in the world. That is followed by a comparison of how the tax burdens of different countries are composed. Finally, there is a comparison of the different countries' tax rates, particularly taxes on goods and services.